

№ 5-102/26
від 13 лютого 2026 року

Міністерство фінансів України

*Пропозиції Асоціації міст України до
Бюджетної декларації на 2027–2029 роки*

Асоціація міст України відповідно до Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування», Бюджетного кодексу України та з урахуванням положень Європейської хартії місцевого самоврядування надає Міністерству фінансів України пропозиції до Бюджетної декларації на 2027–2029 роки.

У частині взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами пропонуємо передбачити, що у 2027–2029 роках **цільми бюджетної політики у сфері місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин:**

1. Зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування шляхом:

1.1. Забезпечення зростання та стабільності доходної бази бюджетів сільських, селищних і міських територіальних громад (збереження та удосконалення існуючих стабільних джерел доходів, диверсифікації джерел наповнення місцевих бюджетів, а також недопущення скасування або вилучення доходів територіальних громад на користь інших бюджетів).

1.2. Встановлення орієнтиру щодо досягнення частки надходжень до бюджетів територіальних громад (без урахування міжбюджетних трансфертів) у доходах зведеного бюджету України на рівні не нижче 25 відсотків.

1.3. Відновлення зарахування до бюджетів територіальних громад податку на доходи фізичних осіб від оподаткування доходів у вигляді грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, з одночасним урахуванням потреб фінансування сектору безпеки і оборони на державному рівні.

1.4. Запровадження вертикально-горизонтального бюджетного вирівнювання шляхом:

- надання територіальним громадам дотації на підставі розрахунку фінансових нормативів бюджетної забезпеченості на основі економічного, соціального, природного та екологічного стану відповідних територій, виходячи з рівня мінімальних соціальних потреб, встановленого законом, та державних

стандартів (вимог) і нормативів за кожним із делегованих державою місцевому самоврядуванню повноважень;

- скасування поняття реверсної дотації та припинення відповідних вилучень коштів з місцевих бюджетів.

1.5. Списання заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам у 2009–2014 роках, як інструменту посилення фінансової стійкості територіальних громад, підвищення їх кредитного рейтингу та розширення доступу до залучення фінансових ресурсів для фінансування проєктів відновлення і розвитку.

1.6. Забезпечення компенсації різниці в тарифах, що підлягає врегулюванню згідно із Законом України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення», за рахунок коштів державного бюджету.

1.7. Забезпечення сприятливих і стабільних умов для малого та середнього підприємництва, включаючи збереження спрощеної системи оподаткування без обов'язкової сплати податку на додану вартість платниками єдиного податку.

2. Збалансування доходів та повноважень органів місцевого самоврядування, забезпечення незалежності органів місцевого самоврядування в межах їх повноважень, в тому числі щодо фінансових ресурсів громад шляхом:

2.1. Чіткого розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

2.2. Зарахування місцевих податків і зборів виключно до бюджетів територіальних громад.

2.3. Запровадження механізму обов'язкової та своєчасної компенсації втрат органів місцевого самоврядування, що виникають унаслідок рішень органів державної влади, а також недопущення передачі на рівень територіальних громад видаткових повноважень без відповідного фінансового компенсаційного ресурсу, наприклад фінансування видатків на підвищення оплати праці працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг, а також педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів та установ дошкільної, позашкільної та професійної освіти, встановлене рішеннями Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2025 року №№ 1749, 1750.

2.4. Перегляду та затвердження оновлених соціальних стандартів і нормативів надання гарантованих державою послуг у описовому та вартісному вимірах за кожним із делегованих органам місцевого самоврядування повноважень.

2.5. Поетапного збільшення частки зарахування податку на доходи фізичних осіб до бюджетів місцевого самоврядування з метою досягнення у 2029 році рівня 80 відсотків (з 2027 року – 70 відсотків, з 2028 року – 75 відсотків, з 2029 року – 80 відсотків).

2.6. Застосування формульного підходу при розподілі між бюджетами територіальних громад субвенцій та дотацій з державного бюджету.

2.7. Включення до Бюджетної декларації прогнозних показників міжбюджетних трансфертів у розрізі бюджетів територіальних громад для врахування таких показників органами місцевого самоврядування під час підготовки прогнозів місцевих бюджетів.

2.8. Удосконалення методики оцінки (розрахунку) чисельності населення у територіальних громадах (з урахуванням кількості внутрішньо переміщених осіб), що використовується для визначення обсягів міжбюджетних трансфертів.

3. Інституційне, організаційне та правове посилення бюджетного планування на місцевому рівні та адміністрування податків і зборів, що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування шляхом:

3.1. Закріплення виключно за органами місцевого самоврядування права встановлення пільг з місцевих податків і зборів.

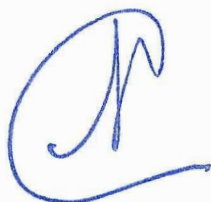
3.2. Посилення ризик-орієнтованого контролю з боку податкових органів за дотриманням платниками порядку нарахування та сплати податків і зборів, що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування, а також повноти та своєчасності їх сплати.

3.3. Забезпечення належного та системного обміну інформацією між податковими органами та органами місцевого самоврядування з метою підвищення якості бюджетного планування та адміністрування доходів.

3.4. Сприяння розвитку кадрової та аналітичної спроможності органів місцевого самоврядування у сфері бюджетного планування, прогнозування доходів та аналізу виконання місцевих бюджетів, у тому числі шляхом впровадження навчальних і методологічних програм.

Просимо врахувати зазначені пропозиції Асоціації міст України під час формування Бюджетної декларації на 2027–2029 роки, а також використати їх як основу при подальшій підготовці проєкту Державного бюджету України на 2027 рік, змін до бюджетного та податкового законодавства у частині місцевих бюджетів та міжбюджетних трансфертів.

Виконавчий директор

Олександр СЛОБОЖАН